

Warszawa, 3 listopada 2017 r.

STANOWISKO AMERYKAŃSKIEJ IZBY HANDLOWEJ W POLSCE DOTYCZĄCE PROJEKTU USTAWY O JAWNOŚCI ŻYCIA PUBLICZNEGO

W związku z przedstawieniem 25 października 2017 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacji projektu ustawy o jawności życia publicznego („Projekt”), Amerykańska Izba Handlowa w Polsce („AmCham”) chciałaby wyrazić zaniepokojenie zarówno rozwiązaniami przedstawionymi w Projekcie, jak również sposobem jego procedowania, uniemożliwiającym - z uwagi na szybkie tempo - kompleksowe odniesienie się do szczegółowych rozwiązań w nim zawartych.

Rozumiemy potrzebę wzmocnienia transparentności państwa polskiego, jednakże przedstawiony Projekt stwarza zagrożenia w postaci nieprecyzyjnych i ograniczających działalność przedsiębiorców rozwiązań w zakresie przeciwdziałania korupcji, które mogą wywołać odwrotne do zamierzonych skutki we wszystkich sektorach gospodarczych, w szczególności tych kluczowych dla rozwoju innowacyjności: obronnym, badawczo-rozwojowym, cyberbezpieczeństwa, farmaceutycznym, czy IT.

Projekt w obecnym kształcie, umożliwiając jawność decyzji administracyjnych, zagraża w istotny sposób konkurencyjności podmiotów gospodarczych prowadzących swoją działalność w Polsce, w tym na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

Nie negujemy potrzeby zapewnienia jawności życia publicznego, przeciwdziałania korupcji, warunków prowadzenia działalności lobbingowej, czy uściślenia zasad dostępu do informacji publicznej, ale z uwagi na szeroki zakres i skutki Projektu, apelujemy o dalsze prace nad nim z uwzględnieniem poszanowania wypracowywanych przez lata w polskiej gospodarce zasad wolnorynkowych.

Poniżej przedstawiamy uwagi dotyczące Projektu, które wzbudziły szczególne zaniepokojenie firm zrzeszonych w AmCham, które w oparciu o zasady konkurencyjności gwarantowane obowiązującymi przepisami prawnymi stworzyły ponad 200,000 miejsc pracy w Polsce i zainwestowały w Polsce ponad 120 mld złotych, apelując o ich uwzględnienie w trakcie dalszych prac nad Projektem. W razie potrzeby jesteśmy gotowi na dalszy dialog w celu wypracowania optymalnych rozwiązań prawnych, umożliwiających dalszy rozwój firm polskich i zagranicznych działających w Polsce.

- **Uwagi do przepisów art. 20 i 21 Projektu dotyczących dostępu do informacji publicznej**

Projekt wprowadza możliwość ograniczania prawa do informacji publicznej na podstawie szerokich i nieprecyzyjnych przesłanek, a mianowicie podmiot zobowiązany do udzielenia informacji publicznej będzie mógł tego nie zrobić, jeśli oceni, że wniosek składany jest w sposób „uporczywy”, czy realizacja wniosku „znacząco utrudniałaby działalność podmiotu zobowiązanego” (art. 21 ust.2).

Tak sformułowane przesłanki ograniczające konstytucyjne prawo do informacji mogą stanowić podstawę do arbitralnych odmów udzielenia informacji, a także rodzą obawy, że wprowadzone w Projekcie ograniczenia będą szeroko wykorzystywane przez sektor publiczny.

Ponadto przepis art. 21 ust. 2 jest sprzeczny z aktualnie obowiązującym przepisem art. 2 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej, a także art. 4 ust. 2 Projektu, zgodnie z którymi od osoby wykonującej prawo do informacji publicznej nie żąda się wykazania interesu prawnego lub faktycznego. Z jednej strony podmiot zobowiązany (ani jakikolwiek inny organ) nie ma kompetencji do badania interesu prawnego lub faktycznego, a z drugiej strony miałby kompetencję do odmowy udostępnienia informacji z uwagi na „uporczywy sposób” składania wniosków.

Zwracamy również uwagę na przewidzianą w art. 20 Projektu opłatę za dostęp do informacji publicznej w wysokości odpowiadającej kosztom udostępnienia oraz na bardzo długi okres oczekiwania na ustalenie wysokości opłaty (14 dni) oraz udostępnienia żądanej informacji (następne 14 dni). Takie rozwiązanie stwarza ryzyko, że w praktyce podmioty zainteresowane złożeniem wniosku o udostępnienie informacji publicznej zrezygnują ze swojego prawa, co nie koresponduje z intencją wzmocnienia transparentności państwa polskiego.

- **Uwagi do przepisu art. 8 Projektu dotyczącego jawności decyzji administracyjnych**

Zgodnie z art.8 ust.2 Projektu, ograniczenie dostępu do informacji publicznej z uwagi na ochronę prywatności osoby fizycznej bądź tajemnicę przedsiębiorcy ma nie dotyczyć postępowań administracyjnych, co oznacza w szczególności jawność decyzji administracyjnych, które w wielu przypadkach zawierają tajemnice przedsiębiorców.

Jak już podkreślono powyżej, takie rozwiązanie zagraża w istotny sposób konkurencyjności podmiotów gospodarczych prowadzących swoją działalność w Polsce, w tym na terenie specjalnych stref ekonomicznych, we wszystkich sektorach gospodarczych i może doprowadzić do wyeliminowania wolnorynkowych zasad stanowiących podstawę dla rozwoju inwestycji w Polsce.

- **Uwagi do przepisów art. 85 i art. 86 Projektu dotyczące sankcji związanych z wewnętrznymi procedurami antykorupcyjnymi**

Większość firm zrzeszonych w AmCham posiada procedury antykorupcyjne i popieramy działania zmierzające do zobowiązania do stosowania wewnętrznych procedur antykorupcyjnych w celu przeciwdziałania przypadkom dokonywania w imieniu lub na rzecz przedsiębiorców przestępstw takich jak płaćna protekcja, przekupstwo gospodarcze. Projekt jednakże przewiduje wskazane w art. 85 kary pieniężne (od 10 000 do 10 000 0000 złotych) za brak stosowania wewnętrznych procedur antykorupcyjnych bądź ich nieskuteczność.

Nasze zastrzeżenia budzi okoliczność, że czynem podlegającym sankcji jest nie samo popełnienie przestępstwa o charakterze korupcyjnym, tylko brak odpowiednich procedur antykorupcyjnych bądź uznanie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, że procedury są nieskuteczne lub pozorne.

Nasze uwagi dotyczą również art. 86 ust. 1 Projektu, który wprowadza dodatkową nieznaną obecnie Prawu zamówień publicznych przesłankę wykluczenia z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Zgodnie z nim przedsiębiorca, któremu wymierzono karę za brak stosowania procedur antykorupcyjnych, nie będzie mógł ubiegać się o zamówienia publiczne przez pięć lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Takie rozwiązanie rodzi wątpliwość co do zgodności z prawem z prawem unijnym, a w szczególności możliwości ustanawiania

przez państwo członkowskie dodatkowych przesłanek wykluczenia z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego nieprzewidzianych w art. 57 dyrektywy 2014/24/UE. Ponadto taką przesłankę wykluczenia z możliwości ubiegania się o uzyskanie zamówienia publicznego należy ocenić jako nieproporcjonalną. Do nałożenia kary skutkującej wykluczeniem z postępowań o zamówienie publiczne na 5 lat wystarczające jest bowiem według Projektu niestosowanie własnych, wewnętrznych procedur, niezależnie od tego, czy faktycznie doszło do popełnienia przestępstwa o charakterze korupcyjnym. Dyrektywa 2014/24/UE przewiduje maksymalny, pięcioletni okres wykluczenia w przypadku skazania wykonawcy lub osób fizycznych zajmujących określone stanowiska w przedsiębiorstwie wykonawcy prawomocnym wyrokiem sądu za ściśle określone przestępstwa i nie wskazuje jako podstawy do takiego wykluczenia nieprzestrzegania procedur wewnętrznych, co czyni Projekt.

- **Uwagi do przepisu art. 29 Projektu dotyczące obowiązków związanych z prowadzeniem lobbingu w pracach nad projektami aktów normatywnych i dokumentów rządowych**

Projekt za lobbystów uznaje zarówno osoby, które są lobbystami zawodowymi (wpisanymi do odpowiedniego rejestru), jak i „podmioty zaangażowane”, czyli podmiot prowadzący lobbing niebędący lobbingiem zawodowym. Zgodnie z Projektem podmioty zaangażowane, jeśli chcą lobbować określone rozwiązania muszą dokonać odpowiedniego zgłoszenia, które zawiera szereg wymagań formalnych. W rezultacie Projekt nakłada na organizacje biorące udział w debacie nad projektami aktów prawnych nowe obowiązki formalno - informacyjne, których realizacja może okazać się trudna, zwłaszcza przy dynamicznej agendzie prac legislacyjnych i tym samym uniemożliwiać zainteresowanym organizacjom przedstawienie swojego stanowiska w zakresie danego projektu legislacyjnego. W efekcie rozwiązania przewidziane w art. 29 Projektu mogą wykluczyć podmioty posiadające wiedzę merytoryczną i doświadczenie z procesu stanowienia prawa.

Dodatkowo zwracamy również uwagę, iż w przepisie art. 27 Projektu nie podano minimalnego okresu trwania konsultacji publicznych projektów aktów prawnych, który aktualnie jest wskazany jako czternastodniowy w Uchwale Rady Ministrów nr 149.

*****

Amerykańska Izba Handlowa w Polsce (AmCham) jako organizacja zrzeszająca inwestorów amerykańskich w Polsce, reprezentuje jednocześnie jedną z największych grup zagranicznych inwestorów w Polsce. Naszą misją jest poprawa klimatu inwestycyjnego w Polsce, wśród wszystkich inwestorów, nie tylko amerykańskich, gdyż wzrost inwestycji jest równoznaczny ze wzrostem gospodarczym, a tym samym poprawą warunków życia społeczeństwa polskiego.